Helsinki 6.9.2021

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Suomen Kunto- ja terveysliikuntakeskustenyhdistys SKY ry:n kirjallinen lausunto

ASIA: HE 118/2021 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TARTUNTATAUTILAIN 58 D §:N MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa olevaa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi koskevaa pykälä 58 d:tä. Pykälästä poistettaisiin lähikontaktin tarkka määritelmä sekä soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku. Soveltamiskriteeriä tartuntaryppäiden osalta tarkennettaisiin siten, että pykälän mukaisen päätöksen tekeminen edellyttäisi, että alueella olisi todettu merkittäviä tartuntaryppäitä, jotka aiheuttaisivat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. SKY kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä.

SKY:N LAUSUNTO

Liikunta-ala on ollut erilaisten rajoitusten kohteena yli puolentoistavuoden ajan. Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta on tällä hetkellä voimassa 31.12.2021 asti. Tilanne on johtanut siihen, että kansalaisten liikkuminen on vähentynyt. Yritysten liiketoiminnan sekä palveluiden suunnitelmallinen kehittäminen ja tulevaisuuden ennakointi on mahdotonta. Nykyisen lain juridinen perusta on murentunut, soveltamisessa ja päätösten toimenpanossa on alueellisia eroavaisuuksia, jolloin yhdenvertaisuus perustuslaillisen elinkeinon harjoittamisen oikeuden osalta vaarantuu. Lakia säädettiin tilanteessa, jossa tutkittua tietoa eikä hyviä ohjeistuksia ollut saatavilla. Tilanne on tällä hetkellä muuttunut ja muuttuu edelleen rokotuskattavuuden ja terveysturvallisten käyttäytymismallien kautta. Toimiala tulisi poistaa korkean tartuntariskin kategoriasta, johon THL:n 6.9.2021 julkaistu arvio tapahtumien ja kokoontumisten arviointiperusteet [1] antavat selkeän perusteen. Uudelleen arviointi pitää tehdä välittömästi. THL:n riskiluokituksessa sisäliikunta on matalimmassa luokassa. Väliaikaiset tartuntatautilain pykälät ovat osoittautuneet liian yksityiskohtaisiksi, sekaviksi ja hankalasti tulkittaviksi, eikä ehdotettu lakimuutos

[1] https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/arvio-tapahtumien-ja-kokoontumisten-koronavirukseen-liittyvasta-riskista

SKY, Suomen kunto- ja terveysliikuntakeskusten ry
Puh. 040 515 4449
eMail: toimisto@sky-ry.fi
www.sky-ry.fi
www.liikuntapaivat.fi
www.apt-personaltrainer.fi
www.mikäsinualiikuttaa.fi
Y-tunnus: 2173470-8

korjaa kokonaistilannetta. Positiivisena signaalina voidaan kuitenkin pitää maan hallituksen tänään esittämää linjausta yhteiskunnan avaamisesta.

FYYSISEN AKTIIVISUUDEN MERKITYS COVID 19 PANDEMIAN AIKANA

Rajoitusten hyödyt ovat nykyisellään pienet verrattuna inhimillisiin, kansanterveydellisiin ja taloudellisiin haittoihin. Alan yhteiskunnallinen vaikuttavuus kansalaisten fyysisen-, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin osalta on kiistaton.

Pandemia on vaikuttanut fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kuntoa alentavasti. Liikkumattomuus on lisääntynyt ja sosioekonomiset erot sekä hyvinvoinnin polarisaation on kasvanut[2]. Koronapandemia on aiheuttanut muutoksia ihmisten hyvinvointiin ympäri maailmaa. Jyväskylän yliopiston tekemässä verkkokyselyssä havaittiin, että aktiivisuuden vähentyminen oli yhteydessä koetun fyysisen ja psyykkisen terveyden alenemiseen, painon nousuun sekä heikentyneeseen uneen[3]. Liikunta ja hyvä kunto voi tämänhetkisen näytön perustella vähentää riskiä sairastua tai nopeuttaa taudista palautumista. Liikunnalla ja hyvällä terveyskunnolla on merkitystä immuniteettiin[4]. Elimistö voi saada tukea hyvästä kestävyys- ja lihaskunnosta rakentaessaan puskuria vakavaa COVID-19-tautimuotoa vastaan kaikenikäisillä. Liikunta auttaa jaksamaan sekä fyysisesti että henkisesti pitkittyneen pandemian oloissa. Yksilöllisesti annosteltuna sillä on tärkeä merkitys myös sairaudesta toipuessa.

Rajoitukset ja sulkutoimet ovat aiheuttaneet jäsenkatoa kunto- ja terveysliikuntakeskuksissa ja liikkumattomuus on lisääntynyt entisestään.

LÄHIKONTAKTIMÄÄRITELMÄN AJAN, KAHDEN METRIN TURVAVÄLIN JA ILMAANTUVUUSLUVUN POISTAMINEN 58 D §: STÄ

Lähikontaktilla tarkoitettaan oleskelua sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä muista ihmisistä yli 15 minuutin ajan tai fyysistä kontaktia muiden kanssa. Uudessa esityksessä asiakkaille ja osallistujille tulee mahdollistaa välttää lähikontakti toisiinsa.

---

[2] https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/koronapandemian-vaikutukset-vaeston-liikuntaan/

[3] https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2021/03/koronapandemia-aiheuttanut-muutoksia-ihmisten-hyvinvointiin-ympari-maailmaa

[4] https://www.lts.fi/liikunta-tiede/artikkelit/covid-19-taudin-suhde-fyysiseen-kuntoon

Toimija voi itse jatkossa suunnitella, miten lähikontaktit vältetään. Kunto- ja terveysliikuntakeskukset ovat toteuttaneet pandemian aikana opittuja hyviä käytänteitä jo viime vuoden syksystä lähtien. Suurin muutos nykyiseen on luonnollisesti tapahtumien ja yleisötilaisuuksien järjestäjillä. Kokoontumisrajoitukset ja lähikontaktien välttäminen säilyvät edelleen laissa, jolloin tulee varmistaa viranomaisten yhteiset soveltamis- ja valvontakäytänteet.

Ilmaantuvuusluvun osalta THL on heinäkuussa esittänyt, että koronavirustartunnoista johdettua ilmaantuvuuslukua tulisi jatkossa tulkita toisella tavalla. SKY toteaa, että rokotuskattavuuden noustessa tartuntamäärien laadullinen arviointi suhteutettuna sairaanhoidon kapasiteettiin tulisi olla osa soveltamiskriteeristöä. Rajoitustoimenpiteiden tarpeellisuus tai perusta tulisi siten arvioida uudelleen ja varmistaa, että tartuntatautilain 58 d ja 58 g §:ien välille ei jää muutoksessa ristiriitaa, kuten perusteluissa on kirjoitettu.

Valitettavasti ristiriita on edelleen olemassa. Lausunnolla oleva esitys ei ratkaise toimialan ahdinkoa, joista viimeisimpänä esimerkkinä on Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallituksen sisäliikuntatilojen sulkupäätös Kajaanin kaupungin alueella 1.9.-15.9.2021, jonka Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on yrityksen valituksen perusteella väliaikaisesti 6.9. 2021 kumonnut. Juridinen perusta, soveltaminen ja viranomaisen päätösprosessit ja tiedoksiannot tulee jatkossa olla selkeästi kuvattuna ja säännöstöä tulee soveltaa yhtenäisesti kaikilla tasoilla.

TTL:n 58 c ja d sisällöt ovat olleet käytössä jo pitkään ja niitä on tarkennettu viranomaismääräysten ja -määrittelyjen mukaisesti (esim. turvavälipäätös, lähikontaktit, omavalvonta, valvonta ja osallistujarajaus). Hallituksen ns. hätäjarrun sääntely perustunee TTL:n 58 §:iin. Merkittävien tautirypäiden mahdollisesti ilmaantuessa päätöksentekijän rooli korostuu entisestään ja tällöin on varmistettava, että lain tulkinnat ovat nykyistä selkeämmät.

Nyt tehdyllä lainmuutosesityksellä ei paranneta yritysten luottamusta päätöstentekoon eikä mahdollisteta yritysten toiminnan ennakoitavuutta tai jatkuvuutta.

SAIRAANHOIDON KUORMITUS

SKY toteaa, että kunto- ja terveysliikuntakeskusten jäsenyysmalli mahdollistaa konkreettisen avun tartunnanjäljittäjille. Jos kunto- ja terveysliikuntakeskuksissa todetaan pandemiajäljityksessä mahdollinen altistumisvaara, nykyiset kulunvalvontajärjestelmät mahdollistavat kohdennetun viestinnän ko. aikana salilla

liikkuneille. Tartunnanjäljityksessä altistumispaikkojen julkaisu tai kontaktointi on tapahtunut terveydenhuollon henkilöstön kuormituksen vuoksi monesti liian myöhään. Tärkeintä olisi nyt panostaa rokottamiseen sekä terveydenhoitoon, jotta jo nyt syntynyt hoitovelka ei enää kasvaisi.

LIIKUNNAN YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS JA KORONAPASSI

Maan hallitus on tänään 6.9. keskustellut hybridistrategian päivittämisestä, jonka tavoitteena on yhteiskunnan avaaminen ja rajoitusten purkaminen pandemian sallimissa rajoissa. Väliaikaista tartuntatautilakia tulisi nyt pikaisesti korjata kokonaisuudessaan vastaamaan tämänhetkisen tutkimus-, tieto-, kokemus- ja käytäntöpohjaa ja rakentaa uutta lakiluonnosta varsinaisen tartuntatautilain uusimista varten. Toimiala on rakentanut kansainvälisellä ja kansallisella yhteistyöllä tartuntojen ehkäisyyn liittyviä hyviä käytäntöjä ja soveltanut niitä pandemian leviämistilanteen mukaisesti. Tarkoitus on varmistaa, että palveluntarjoaja ja käyttäjät ymmärtävät terveysturvallisuuteen liittyvät ohjeet, miten he voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa infektiontorjuntaan. Liikunta on osa henkilökohtaista terveyttä elämän kaikissa vaiheissa.

Saamamme tiedon mukaan hallitus on valmistelemassa vapaaehtoista Koronapassin käyttöönottoa lokakuussa. Passia voitaisiin käyttää paikallisesti rajoitusten vaihtoehtona tartuntatilanteen pahentuessa. Saamme tiedon pohjalta ajatuksena olisi ladattava applikaatio asiakkaan älylaitteeseen (puhelimeen). Tunnisteena olisi QR-koodi. Liikunta-alan digitaaliset markkinoilla olevat kulunvalvontajärjestelmät julkisella ja yksityisellä liikuntasektorilla (kuntosalit, uimahallit ym.) eivät tunnista QR-koodeja. Annamme mielellämme asiantuntijanäkemyksiä valmisteluun.

SKY ry kannattaa 58 d §:n muutoksia, mutta toteaa samalla, että eduskunnan tulisi varmistaa lausumalla, miten rajoitusten purkuaikataulua kokonaisuudessaan toteutetaan rokotekattavuuden noustessa. SKY esittää, että väliaikaisten säännösten kokonaisvaltainen muutostyön valmistelu pitää aloittaa välittömästi.

Kunnioittaen:

SUOMEN KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTAKESKUSTEN YHDISTYS SKY RY

Jussi Raita
Puheenjohtaja
044 594 4451, jussi.raita@elixia.fi

Riitta Hämäläinen-Bister
Toiminnanjohtaja
040 515 4449, riitta@sky-ry.fi